

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 2 § 1 mom., 52 § 1 och 4 mom., 53 och 57—59 §, 78 § 1 mom. och 98 § 3 mom., av dem 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag 260/2020, samt

fogas till 78 § ett nytt 3 mom., till 79 § ett nytt 3 mom. och till 98 § ett nytt 4 mom. som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

1) *pensionsanstalt* arbetspensionsförsäkringsbolag eller pensionskassa som avses i 1 § 3 mom. samt annan pensionsanstalt som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) då den behandlar ett pensionsärende enligt denna lag,

2) *den lägsta åldern för ålderspension* den ålder för ålderspension som fastställs utifrån företagarens födelseår och som avses i 8 § 2 och 3 mom.,

3) *arbetspensionslag* de lagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare,

4) *arbetspension* pension enligt arbetspensionslagarna,

5) *företagare* person som avses i 3 §,

6) *arbetsinkomst* den årliga arbetsinkomst som fastställts för en företagare i enlighet med 112 §,

7) *total arbetsinkomst* den pensionsgrundande arbetsinkomst som avses i 67 § och i vilken beaktats tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift och nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift samt obetald arbetspensionsförsäkringsavgift,

8) *arbetsförtjänst* de totala arbetsinkomster som avses i denna lag och i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) samt arbetsförtjänster enligt andra arbetspensionslagar,

9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

10) *intjänad pension* pension som har intjänats på basis av den totala arbetsinkomsten enligt denna lag, på basis av tid med pension som upphört och på basis av sådan oavlönad tid som

RP 66/2021 rd

ShUB 23/2021 rd

RSv 133/2021 rd

avses i 9 punkten samt förmån som har intjänats på basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

11) *primär förmån* en förmån som avses i 85 och 86 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

12) *EU:s grundförordning om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,

13) *dataskyddsförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

14) *EU- och EES-land* ett land som tillämpar EU:s grundförordning om social trygghet eller rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen,

15) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland,

16) *teoretisk pension* en kalkylerad pension; när denna pension fastställs betraktas den tid i arbete i ett EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna som tid i arbete enligt denna lag,

17) *efterlevande make* den som ingått äktenskap med förmånslåtarens samt den som utan att ha ingått äktenskap levit i gemensamt hushåll med förmånslåtarens.

52 §

Efterlevande makes rätt till pension

En efterlevande make har rätt till efterlevandepension, om

1) den efterlevande maken ingått äktenskap med förmånslåtarens innan denne fyllt 65 år och den efterlevande maken har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtarens, eller

2) den efterlevande maken har flyttat ihop med förmånslåtarens i gemensamt hushåll innan förmånslåtarens fyllt 65 år, det gemensamma hushållet vid förmånslåtarens död har varat i minst fem år och den efterlevande maken med förmånslåtarens har ett gemensamt barn som inte fyllt 18 år och som bodde i samma hushåll som förmånslåtarens och den efterlevande maken; med förmånslåtare eller efterlevande make avses inte den som samtidigt är gift med någon annan än den make som bodde i det gemensamma hushållet.

Om den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap eller gemensamt hushåll har rätt till familjepension enligt arbetspensionslagarna, har han eller hon inte rätt till ny familjepension förrän rätten till den tidigare familjepensionen har upphört.

53 §

Barns rätt till pension

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har den som inte har fyllt 20 år och som är

1) barn till förmånslåtarens, eller

2) barn till en efterlevande make som var gift med förmånslåtarens, om barnet vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtarens och den efterlevande maken.

Barnpension beviljas i första hand efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn som får barnpension efter två förmånslåtare senare beviljas barnpension efter sin egen förälder, upphör den först beviljade

barnpensionen efter en annan förmånslåtare vid begynnelsetidpunkten för den barnpension som beviljas efter den egna föräldern.

Till barnpensionen hör en kalkylerad andel av den efterlevande makes familjepension enligt 78 §, om

1) det efter förmånslåtarens inte har funnits en efterlevande make som enligt denna lag har rätt till familjepension, eller

2) den efterlevande make som har rätt till efterlevandepension har avlidit eller den efterlevande makens rätt till efterlevandepension har upphört på grund av att han eller hon ingått äktenskap innan hans eller hennes rätt till familjepension skulle ha upphört.

57 §

Upphörande av familjepension

Rätten till efterlevandepension upphör

1) om den efterlevande maken har rätt till familjepension med stöd av 52 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom., vid utgången av den månad under vilken det har gått tio år sedan pensionsfallet eller om det vid förmånslåtarens död i samma hushåll som förmånslåtarens och den efterlevande maken bodde ett eller flera barn som har rätt till familjepension efter förmånslåtarens, tidigast vid utgången av den månad under vilken det yngsta till familjepension berättigade barnet fyller 18 år, eller

2) om den efterlevande maken har rätt till familjepension med stöd av 52 § 1 mom. 2 punkten, vid utgången av den månad under vilken det yngsta av förmånslåtarens och den efterlevande makens gemensamma till familjepension berättigade barn fyller 18 år, eller

3) om den efterlevande maken ingår ett nytt äktenskap innan han eller hon har fyllt 50 år, vid utgången av den månad under vilken äktenskapet ingicks.

Rätten till barnpension upphör vid utgången av den månad under vilken barnet fyller 20 år eller barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make.

58 §

Beviljande av familjepension på basis av sannolikt dödsfall

Om det inte kan läggas fram utredning om förmånslåtarens död, men det är sannolikt att förmånslåtarens har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, bedömer pensionsanstalten utifrån den anmälan om försvunnen person som gjorts till polisen eller utifrån annan motsvarande utredning förmånslåtarens sannolika dödsdag och beviljar familjepension från ingången av den månad som följer efter den ovan nämnda sannolika dödsdagen.

59 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen upphör i enlighet med 57 § på grund av nytt äktenskap, betalas till den efterlevande maken ett engångsbelopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år skulle ha varit, eller om efterlevandepensionen hade fortgått en kortare tid än tre år, betalas som engångsbelopp ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen under denna tid skulle ha varit. Engångsbetalningen betalas inte ut om ett barn som har rätt till familjepension efter samma förmånslåtare får rätt till en kalkylerad andel enligt 53 § 3 mom. av den efterlevande makens familjepension.

Grund för engångsbetalningen är den månadspension som senast har betalats ut eller, om pensionsanstalten är sista pensionsanstalt, det sammanlagda beloppet av de pensioner pensionsanstalten betalat per månad.

78 §

Efterlevande makes och tidigare makes pension

Av grunden för familjepensionen utgör efterlevandepensionens högsta belopp

- 1) 6/12, om förmånstagare är den efterlevande maken eller den efterlevande maken och ett barn,
- 2) 5/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,
- 3) 3/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn,
- 4) 2/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Om det bland förmånstagarna till efterlevandepensionen finns fler än en efterlevande make, avdras från efterlevandepensionens högsta belopp andelen enligt 2 mom. för den tidigare maken och den resterande andelen fördelas jämnt mellan de efterlevande makar som är förmånstagare till efterlevandepensionen. Om den tidigare makens andel enligt 2 mom. blir större än efterlevandepensionens sammanlagda belopp dividerat med antalet efterlevande makar och tidigare makar som är förmånstagare, kan andelen enligt 2 mom. dock högst vara lika stor som efterlevandepensionen enligt 1 mom. dividerad till lika stora andelar.

79 §

Barnpensionens belopp

Den andel av familjepensionen som avses i 53 § 3 mom. och betalas ut som barnpension fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

98 §

Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning

Om det inte kan läggas fram utredning om pensionstagarens död, men det är sannolikt att pensionstagaren har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, drar pensionsanstalten in pensionen från ingången av den månad som följer efter den dag som pensionsanstalten, utifrån den anmälan om försvunnen person som gjorts till polisen eller utifrån annan motsvarande utredning, bedömer vara pensionstagarens sannolika dödsdag.

Om familjepension har beviljats med stöd av denna lag och det senare framkommer att förmånslåtarens lever, dras familjepensionen in från ingången av den månad som följer efter erhållandet av utredningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Denna lag tillämpas på förmånstagare som är födda 1975 och därefter, om det pensionsfall som berättigar till familjepension har inträffat efter ikraftträdandet av denna lag.

Trots bestämmelserna i 2 mom. ska 58 och 98 § i denna lag tillämpas på alla sådana förändringar i fråga om en familjepension baserad på att förmånslåtare sannolikt avlidit som inträffar efter ikraftträdandet av denna lag.

Trots bestämmelserna i 2 mom. tillämpas 53 § 1 och 3 mom. samt 57 § 2 mom. i denna lag på ett barn som enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag har rätt till familjepension.

Trots bestämmelserna i 2 mom. har den efterlevande maken rätt till familjepension enligt 52 § 1 mom. 2 punkten i denna lag, om det pensionsfall som berättigar till familjepension har inträffat efter ikraftträdandet av denna lag. På efterlevandepension enligt 52 § 1 mom. 2 punkten i denna lag tillämpas lagen om pension för företagare i den lydelse den har efter ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 19 november 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen